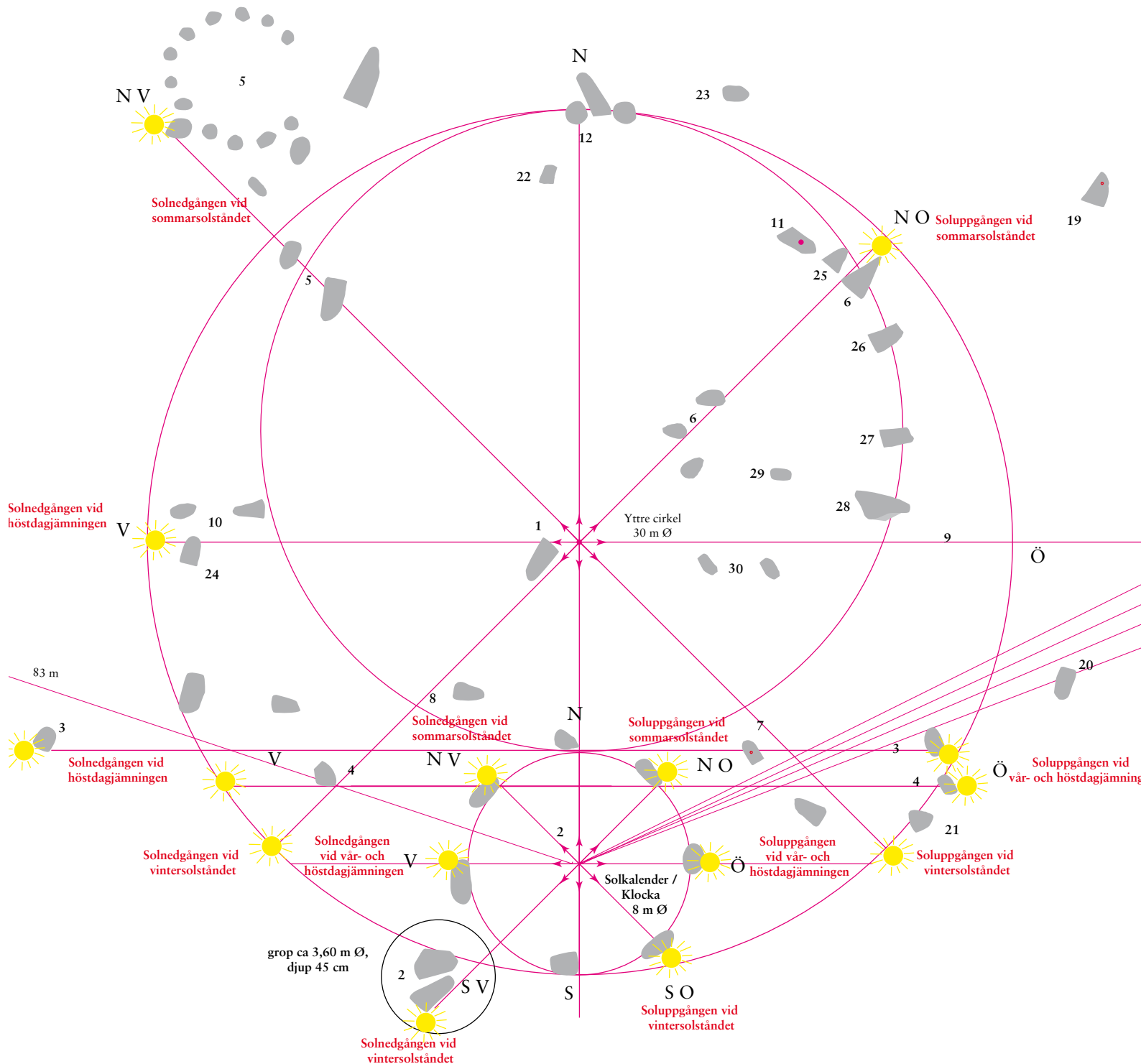

Heimdalls stenar

Vitemölla, Österlen

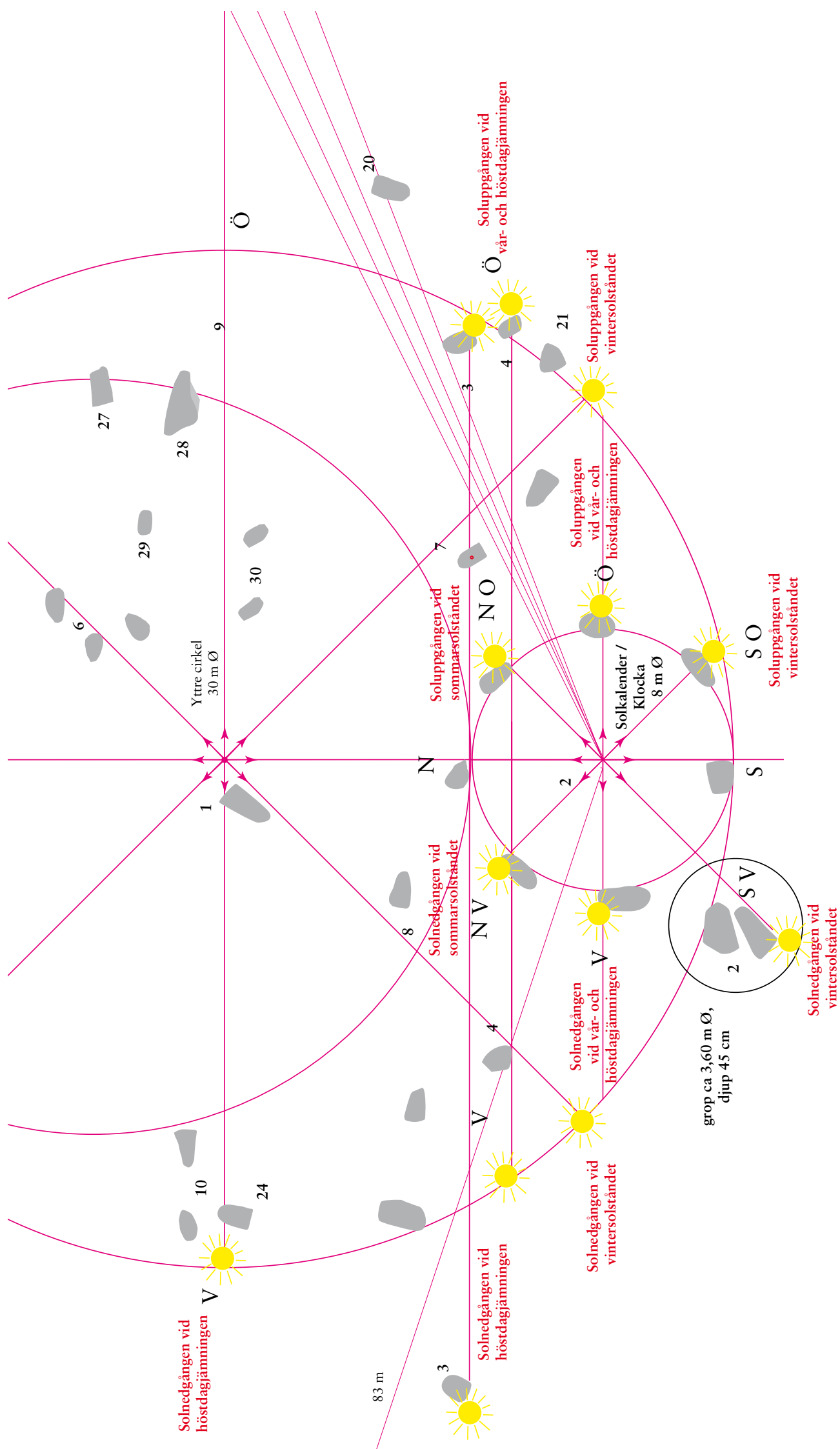
En kultplats från brons- och järnåldern, orienterad efter solen.

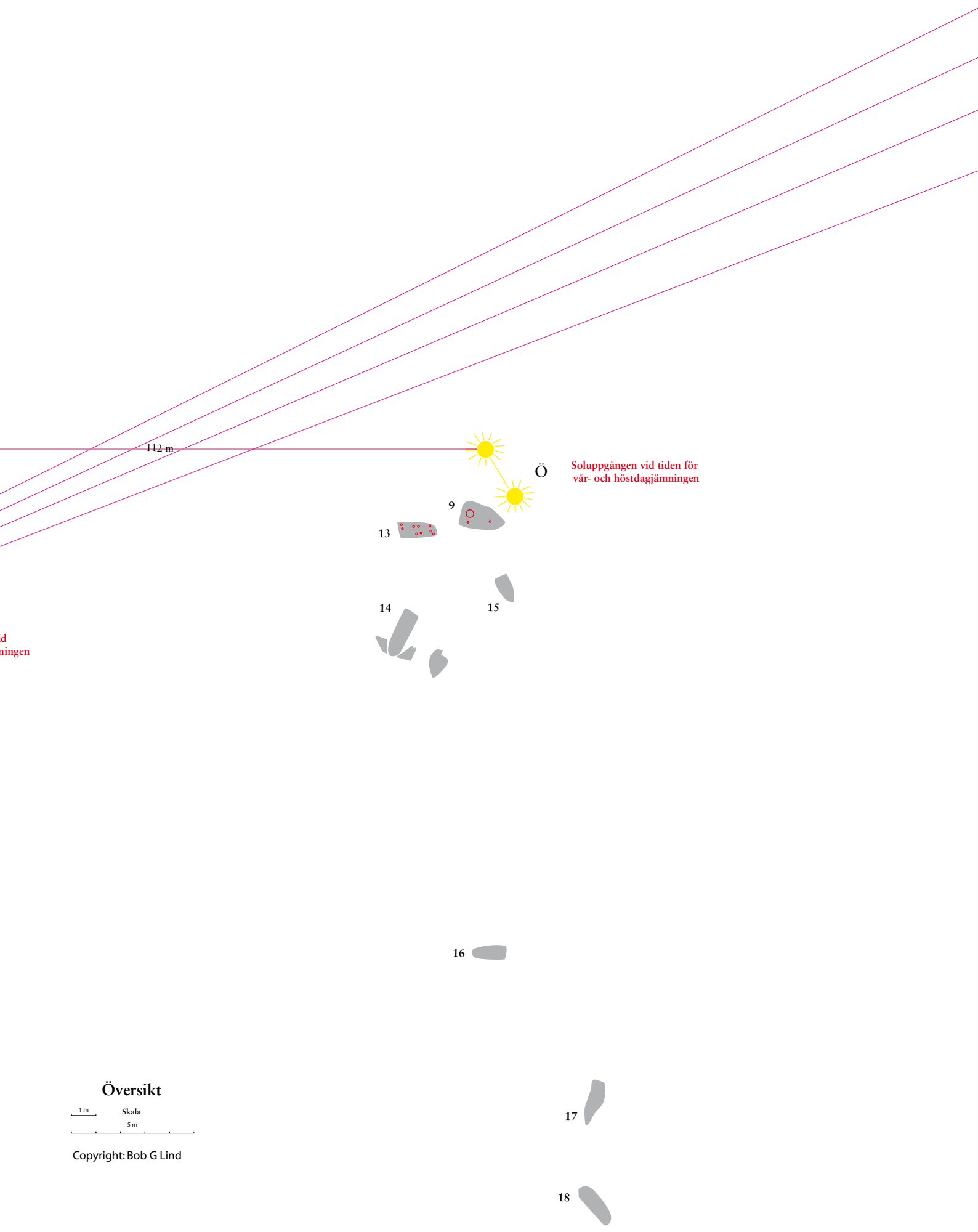
Översikt

Copyright: Bob G Lind

Heimdalls stenar

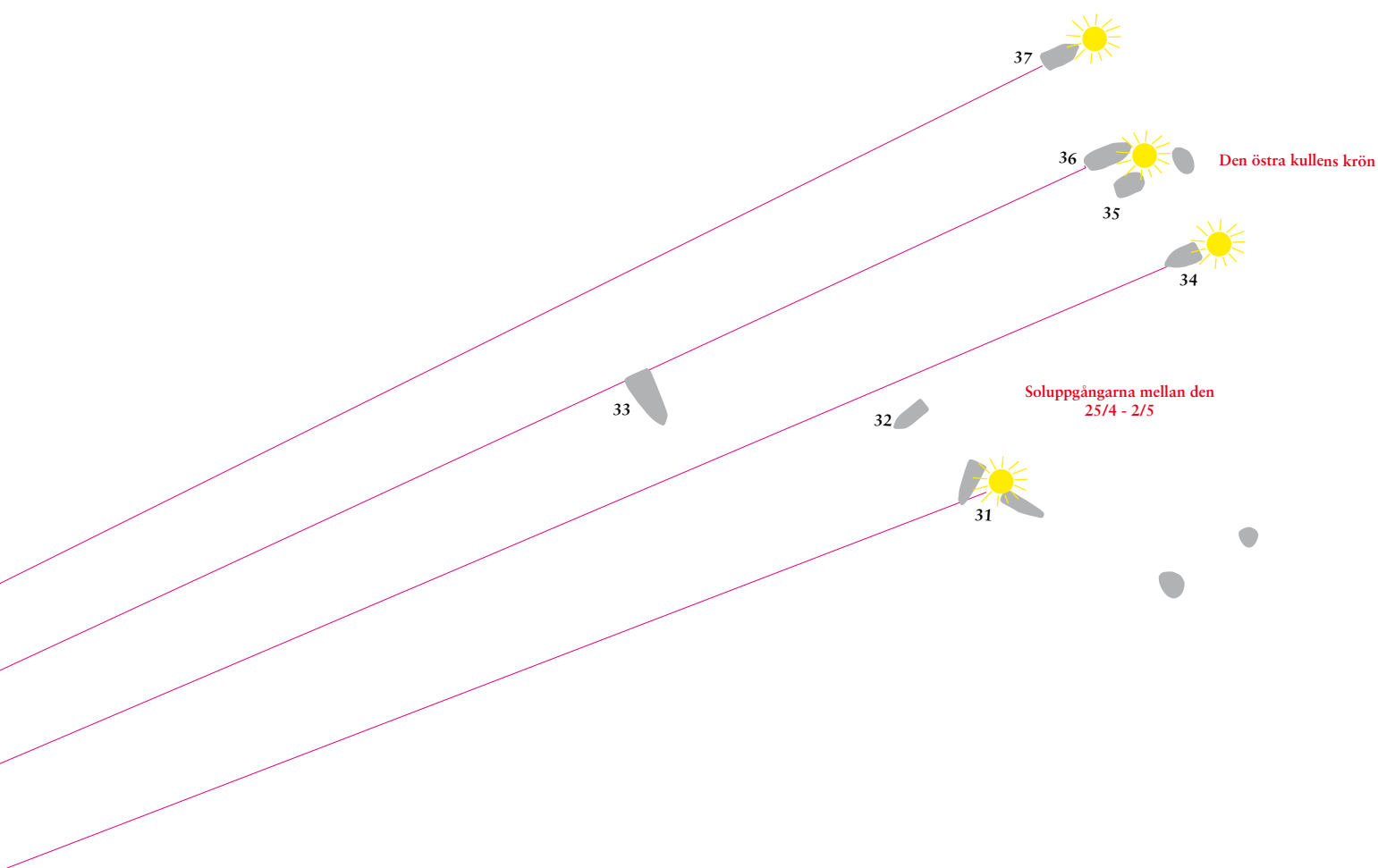
Översikt

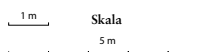
Copyright: Bob G Lind

Heimdalls stenar

Den östra kullen med en exakt relation till havshorisonten
112 m från observationsplatesen

Översikt

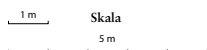
Copyright: Bob G Lind

Heimdalls stenar

Den västra kullen med en direktrelaterad landhorisont
80m från observationsplatesen

Översikt

Copyright: Bob G Lind

Heimdalls stenar

Vitemölla, Österlen

Vitemölla, Österlen

En kultplats från brons- och järnåldern, orienterad efter solen.

Översikt

Copyright: Bob G Lind

HEIMDALLS STENAR

En kultplats från brons- och järnåldern orienterad efter solen.

På en äng bestående av kombinerad fossil sandmark och åkermark 1,5 km norr om Vitemölla, Österlen, har jag kartlagt en stor samling stenar som med väderstrecksrelaterad finess primärt har ställts på plats efter polstjärnan och solbanan för ca 3000 år sedan.

Många av stenarna i den storslagna anläggningen sticker upp ca 10 – 20 cm ovanför marken. Markytan som de ursprungligen placerats på befinner sig idag ca 70-80 cm ner i jordlagren. En del stenar syns knappt eftersom de mesta av dem är begravda under marken. Andra stenar, företrädesvis de som är ca två meter långa, är fortfarande fullt synliga. Några av dem står ännu upp trots kraftig lutning. Resten av dem har fallit omkull på marken. Bland dessa en märklig sten på 1,70 meter med en kraftig inhuggning vars position torde ha varit mycket betydelsefull.

Det som är sensationellt med den 185 meter långa stenuppställningen är dess så väl genomtänkta geografiska, astronomiska och geometriska orientering. Den systematiska uppställningen utgörs av två centralpositioner där den ena omsluter den andra i en övergripande cirkelplan som är 30 meter i diameter.

Från den övergripande centralpositionen har konstruktörerna till stensättningen, enkelt via siktstenar, kunnat hålla reda på tidpunkterna för solens upp- och nedgångar vid tiden för vinter- och sommarsolståndet. Samma kunskap fanns även hos de som byggde Ales stenar för ca 2 700 år sedan. Från centralpositionen har man även kunnat följa solens uppgång över havshorisonten i öster vid tiden för vår och höstdagjämningen då dag och natt är lika långa. I siktlinjen har den nu halvliggande 1,70 meter märkliga stenen stått som en tydlig markör och delat av solåret i två halvor, ett sommarhalvår och ett vinterhalvår. Intressant i detta sammanhang är att samma typ av markeringsförhållande råder i den ca 5000 år gamla Havängsdösen som är belägen 2 km norr om Heimdalls stenar. Vid dessa båda tidpunkter går solen upp vid Havängsdösens havshorisont och lyser upp gravkammaren i 15 minuter.

Vid Ales stenar och Stenhed, några mil söder om Heimdalls stenar, upprepas i princip samma sak. Vid vår- och höstdagjämning delar solen, vid sin upp och nedgång, av dessa båda skeppsuppsättningar i lika många stenar, som var för sig bildar en dagsida och en nattsida. Se www.alesstenar.com.

Det andra centralt, i den uppseendeväckande stensättningen, är den mest betydande, beläget i den södra delen av anläggningen. Den består av en åtta meter i diameter rund ring med sju klumpstenar. Dessa sju stenar är placerade i en utomordentlig kalendarisk relation till solens upp- och nedgångar vid vintersolståndet, sommarsolståndet, vår och höstdagjämning, alltså de allra viktigaste astronomiska tidpunkterna under ett solår. Idag syns dessvärre endast 15-20 cm av dem ovanför markytan. Större delen av klumpstenarna befinner sig nämligen ca 75-80 cm ner i jordlagret där de ursprungligen placerades när anläggningen byggdes.

Strax utanför stenringen, i en 3,60 meter i diameter och 50 cm djup grop, ligger en 1,70 meter lång sten som ingår i solkalendern. Denna sten har ursprungligen stått upprätt på platsen och har, sett från stenringens observationspunkt i mitten, fortfarande en utomordentlig relation till solnedgången vid vintersolståndet. Det är inte omöjligt att platsen kan ha använts för blot och offerriter då solen gick ned över stenen vid vintersolståndet. Det gamla solåret skulle avslutas och ett nytt förväntansfullt år skulle inledas. Att blota och offra till Gudarna, då solhjulet vände vid vintersolståndet, var viktigt för forntidens nordbor. I gropen, som är ett bevis för kornas slitage, finns även en tillhuggen fint formad slät sten som kan ha tjänat som blot och offersten.

Med den solkalendariska stenkretsen framträder även ett utomordentligt solur, d.v.s. en klocka som kan ha använts för fastställandet av den sanna soltiden. Om man på mittpunkten av stenkretsen ställer en stav och lutar den 70 grader mot norr så faller nämligen solskuggan ut på de vädersträcksplacerade stenarna i intervaller av 3 timmar.

Den solkalendariska uppställningen, i den inre stenkretsen, överensstämmer helt med Ales stenars och Stenheds. Det som skiljer är enbart formen, d.v.s. två skeppsformade anläggningar kontra en solformad. Båda tillhör den Nordiska bronsålderns absolut största symboler. Indikationerna för att Österlenborna under brons- och järnåldern har innehaft goda astronomiska kunskaper är med Heimdalls stenar, Stenhed och inte minst Ales stenar ställt bakom all tvivel. Av olika skäl, inte minst för åkerbrukets, fruktbarhetens och religionens skull, ville de forntida nordborna hålla sig ajour med tidens gång och solårets absolut största höjdpunkter.

Det som ytterligare förstärker det sensationella med Heimdalls stenar är det symbolspråk som stenarna kan förmedla till vår tid.

Som framgår av den schematiska översikten finns det en mindre stenring bestående av 13 stenar i väderstrecket nordväst, sett från mittpunkten från den större observationsplatsen. I den östra delen av denna stenring ligger en 2 meter lång omkullfallen sten som ingått i formationen.

Det är sannolikt så att stenringen anlagts just där som en ytterligare förstärkning av den sinnebild man tydligen har haft av solen. Ty faktum är att från mittpunkten i den övergripande delen av anläggningen har man vid sommarsolståndet kunnat följa hur solen vid horisonten gick ned på en linje av flera siktstenar till den nordvästra stenkretsen. Troligtvis kan syftet med stenringens placering i förhållande till solnedgången vid sommarsolståndet peka på att den vid denna högtid har brukats som ceremoniplats, d.v.s. en solgård för den soldyrkan som man sannolikt har haft. Sommarsolståndet har nämligen för de flesta kulturfolk haft en enastående betydelse. Det var höjdpunkten på ett solår vilket i alla kultrituella avseenden måste ha varit en stor högtid och kan jämföras med vårt nuvarande midsommarfirande. Till sammanhanget hör att talet 13 i den fornnordiska talmagin var ett stort lyckotal. Talet 13 symboliserade de goda krafterna som man trodde var förbundna med moder jord och de stora sol- och fruktbarhetsgudarna i himlen.

Ett ytterligare bevis för solens betydelse i anläggningen är den solsymbol som har huggits in i en av kantstenarna i nordost strax intill den vackert pyramidformade

(nu liggande) sten där solen förövrigt går upp vid sommarsolståndet. Andra fullt synliga belegg för det engagemang som har varit knutit till solen är de linjer av stenar som blivit utplacerade mellan väderstrecken öst och väst där solen går upp och ned vid tiden för vår och höstdagjämning. Ytterst påvisar dessa stenlinjer att det har funnits ett stort behov av flera observationsplatser inom anläggningen vid just dessa tidpunkter.

För de flesta kulturfolk, har i alla tider vår- och höstdagjämningen haft utomordentliga betydelser av allehanda slag. De kalendariska dagarna, då dagen är lika lång som natten, har över hela jorden ansetts som heliga eftersom de setts som början och slutet på ett odlingsår, vilket i den religiösa föreställningsvärlden stod i förbindelse med fruktbarhetsgudarna/gudinnorna och deras betydelse.

Detta samband åskådliggörs mycket tydligt i Heimdalls stenar av en lutande långsmal sten stående i mitten av två runda klumpstenar. De tre stenarna är uppställda i precision med vädersträcket norr och kännetecknar utan tvekan en fallos, d.v.s. en manslem och dess testiklar. Den uppseendeväckande fallossymbolen härstammar ursprungligen från Grekland och förstärker härmed ännu en gång sambandet om att Österlenborna under bronsåldern har haft väletablerade kontakter med högkultureras folk vid östra Medelhavet. Den grekiska influensen avspeglar sig tydligt med de två Omegatecken som är inristade i en av Hälltavlor i Kiviksgraven 2,5 km från Heimdalls stenar. De övriga bronsåldersinristningarna i Kiviksgraven är dessutom påfallande lika bildmotiv från Mykene, Peloponnesos och Hagia Triad sarkofagen på Kreta och förstärker således ytterligare indikationerna.

Som fruktbarhetssymboler anses även s.k. skålgropar vara vilka i tusental finns inhuggna på de Skandinaviska hällristningsområdena. De förekommer även som stjärnbildsmotiv i Ales stenar och i gruppformationer av tre i Stenhed.

I Heimdalls stenar har jag funnit 22 stycken skålgropar varav nio stycken inhuggna på en och samma sten. Detta är i och för sig unikt eftersom nioalet i den fornnordiska talmagin har haft en enorm betydelse i alla kultrituella avseenden. Talet nio är ett heligt fruktbarhetstal i den Nordiska mytologin. Stenen med de nio skålgroparna är strategiskt belägen 37 meter från den centrala mittpunkten i anläggningen, strax väster om den märkliga stenen med den stora inhuggningen där solen går upp vid vår- och höstdagjämningen. Alltså kan därför dessa två stenar ha tjänstgjort som en av områdets blot och offerplatser och därmed varit knutna till handlingar med kultrelaterade offer till sol- och fruktbarhetsgudarnas/gudinnornas ära vid tiden för vår- och höstdagjämningen.

Förutom de stora högtiderna vid vintersolståndet, sommarsolståndet, vår- och höstdagjämning har det onekligen funnits andra mycket betydelsefulla tidpunkter att fira för forntidens Österlenbor.

Ett starkt argument för detta är de stenar som har stått placerade på två kullar öster och väster om den inre solklockan på en sträcka av 185 meter från varandra. Ifrån observationsplatsen i solkalenderns mittpunkt går solen, i förhållande till kullen i öster, upp den 25/4 mellan basstationerna på två omkullfallna stenar. Dessa stenar har tidigare stått uppställda intill varandra med ett avstånd av 75 cm. Stenarna är

1,25 resp. 1,30 meter långa och har i sina tidigare upprättställda positioner bildat en port mot soluppgången vid horisonten den aktuella tidpunkten. På kullens krön ligger det två andra stenar som sannolikt även dem har haft en liknande relation till solens uppgång vid havshorisonten. Uppställda vid sina basstationer har även de bildat en liten port där solen har gått upp och angett en viss tidpunkt på solåret. De åtta stenarna på kullen är sannolikt markerade siktstenar för solens uppgångar mellan den $25/4 - 1/5 = 7$ dagar. I ett historiskt Nordiskt åkerbruksperspektiv har denna tidsintervall haft en stor betydelse för vårbruket. Vid denna tidpunkt skulle sådden vara i jorden vilket på de flesta platser i Skandinavien firades med våreldar och ett stort vårblot (segerblotet) till fruktbarhetsgudarnas/gudinnornas ära. Denna tradition lever ännu kvar i form av alla de våreldar som vi runt omkring i vårt land hälsar våren välkommen med vid Valborgsmäss. Efter en provborrning på kullens krön konstaterades kolsubstanser på den ursprungliga markytan. Detta tyder på att man eldat på kullen.

På den västra sidan om solkalendern är den andra kullen i området belägen. På krönet 85 meter från kalenderns observationsplats ligger idag två omkullfallna stenar som mäter 1,40 resp. 1,60 meter. Den ena av dem är behamrad med två stycken skålgropar, d.v.s. offergropar. Att solen varit den dominerande faktorn till varför stenarna en gång i tiden blev uppställda på platsen vittnar horisontbilden då solen den 22/8 går ned över dem. Om dessa två stenar stått upprätt vid sina basstationer hade de på samma sätt som på den andra kullens exempel bildat en port som solen i förhållande till sin nedgång vid horisonten gått ned emellan.

Vad gäller solnedgången den 22/8 sammanfaller tidpunkten i ett historiskt åkerbruksperspektiv med det urgamla "äringsblotet", den tidpunkt då forntidens bönder skulle ha bärgat sin skörd. Äringsblotet var en tacksägelse för skörden och samtidigt en hyllning till sol- och fruktbarhetsgudarna/gudinnorna. Beaktansvärt är att det vid solnedgången den 22/8 har gått 120 dagar sedan solen gick upp den 25/4 mellan stenarna på den andra kullen, d.v.s. 4 stycken 30 dagars intervaller. (= 4 månader).

Slutsatsen av mina studier av Heimdalls stenar är deras i flera bemärkelser utomordentliga solkalendariska funktion och den slående likheten med Ales stenar och Stenheds betydelser. Vidare kan anläggningens fruktbarhetssymbolik, d.v.s. fallos, skålgropar och solsymboll, inte tolkas på andra sätt än att Gudarna, tiden och kulten har varit en dominerande faktor för de forntida Österlenborna.

Bob G Lind

Fristående forskare i ämnet arkeoastronomi.

NAMNET "HEIMDALLS STENAR"

På ett begränsat område vid Heimdalls stenar registrerade Länsstyrelsen på 1930-talet 17 st stenar som ett gravfält, kallat för "Höga stenar". Några bevis för att stensättningen skulle vara ett gravfält fanns och finns fortfarande inte. Det intressanta är nu att det finns flera fornlämningar i grannskapet som ännu inte finns registrerade hos Länsstyrelsen.

Eftersom jag nu har återupptäckt de 17 redan registrerade stenarna och ytterligare 65 nya på ett stort område av ca 2 hektar förbehåller jag mig rätten att namnge stensättningen till "Heimdalls stenar". Jag vill mena att "Heimdalls stenar" är ett mycket passande namn att ge den gamla solorienterade kultplatsen. Av den Nordiska mytologin framgår att himmelsguden Heimdall var gudarnas, människornas, helgedomarnas och tidens ständige väktare. Som son av guden Oden och nio jungfruliga jättedöttrar föddes Heimdall långt tillbaka i forntiden vid havsvågorna och soluppgångens land i öster.

I Eddan beskrivs Heimdall som den mest lysande solguden i världen. Hans binamn var Hallinskide "den lutande staven/pelaren mot norr". I toppen på Heimdalls lutande stav/pelare satt polstjärnan, kallad "gullintand" som forntidens folk navigerade och kunde bestämma vädersträcken efter.

RESTAURERING AV HEIMDALLS STENAR

Heimdalls stenar är en helt orörd fornlämning. Någon åverkan på stensättningen, annat än från kor, har aldrig förekommit. En rekonstruktion av hur anläggningen sett ut är därför fullt möjlig att göra med olika metoder. Den bästa möjligheten är dock att finna sponsorer som kan finansiera ett arkeologiskt projekt för att helt enkelt frilägga Heimdalls stenar. Det kan vara företag, privatpersoner eller andra intressenter som till eftervärlden vill vara med och måna om detta enastående kulturarv. Detta betyder konkret att man lyfter bort ca 70 cm av den nuvarande markytan. De stora klumpstenarna blir då helt frilagda och ett stort arkeologiskt och arkeoastronomiskt perspektiv öppnar dörrarna direkt ner till en intakt kultplats orienterad efter solen. Samtidigt ska givetvis alla omkullfallna stenar resas vid sina basstationer.

Slutsatsen blir att vetenskapen, allmänheten, turistnäringen i Skåne och inte minst Sverige som kulturland får ytterligare en kulturklenod av stora mått att visa upp. Rimligtvis bör en del av de tallar som planterades på 1800-talet öster och nordost om solobservatoriet tas ner eftersom de skymmer sikten för solens uppgångar vid vinter- och sommarsolståndet, vår- och höstdagjämningen. De planterade tallarna tillhör inte den ursprungliga landskapsbilden i området.

Förteckning över solobservatoriets stenar och betydelser

1. Övergripande centralposition, 30 m Ø, väderstrecksrelaterad observationsplats för solens upp- och nedgångar vid vinter- och sommarsolståndet, vår- och höstdagjämning. Bredvid observationsplatsen, omkullfallen positionsten, 1,70 m lång. Tidigare uppställd intill mittpunkten.
2. Solkalender / Klocka, väderstrecksrelaterat solur, 8 m Ø. 7 klumpstenar i en utomordentlig kalenderisk relation till solens upp- och nedgångar vid vintersolståndet, sommarsolståndet, vårdagjämningen och höstdagjämningen samt observationplats för solens upp- och nedgångar över stenarna under våren och sommaren på kullarna intill. Dessa stenars basstationer befinner sig ca 80-90 cm ner i jorden där de har placerats på den ursprungliga markytan. Strax utanför stenringen en 3,60 m i diameter och 50 cm djup grop, ligger en 1,70 m lång sten som ingår i solkalendern. Stenen har tidigare stått upprätt på platsen och markerar, sett från stenringens observationsplats solnedgången vid vintersolståndet. I gropen finns även en tillhuggen fint formad slät sten.
3. 5 siktstenar på linje i förhållande till solens upp- och nedgångar vid vår- och höstdagjämningen. I väster syns en omkullfallen sten, 1,50 m lång, längre in på linjen, siktsten, 1 m lång, solkalenderns norrsten. Åt öster 2 siktstenar, 0,85 (med 1 skålgrop) respektive 0,70 m långa.
4. 5 siktstenar på linje i förhållande till solens upp- och nedgångar vid vår- och höstdagjämningen. I väster syns en omkullfallen sten, 0,80 m lång, längre in på linjen, siktsten, 0,85 m lång, solkalenderns nordvästra sten. Åt öster 2 omkullfallna siktstenar, 1,10 respektive 0,90 m långa.
5. Solgård. Stenkrets bestående av 13 stenar. Sett ifrån den övergripande observationsplatsen går solen vid sommarsolståndet ned över denna stenring. I siktlinjen 2 stycken omkullfallna stenar 1,50 respektive 0,90 m långa. I solgårdens öppning en omkullfallen sten 2 m lång.
6. Pyramidliknande omkullfallen sten, 1,60 m lång, markerande solens uppgång vid sommarsolståndet, sett från den övergripande observationsplatsen. I siktlinjen 2 stycken omkullfallna stenar 0,70 respektive 0,70 m långa.
7. Vintersolståndets soluppgång: Omkullfallna siktstenar 0,85 respektive 1,10 m långa till soluppgången vid vintersolståndet i sydost sett, ifrån den övergripande observationsplatsen.
8. Vintersolståndets solnedgång: Omkullfallna siktstenar 1,15 respektive 0,85 m långa till solnedgången vid vintersolståndet i sydväst, sett ifrån den övergripande observationsplatsen.
9. Vår- och höstdagjämningen: Omkullfallen sten, 1,70 m lång med 3 skålgropar. Sett från den centrala observationsplatsen går solen vid vår- och höstdagjämningen upp över denna sten och delar av solåret i två halvor, ett sommarhalvår och ett vinterhalvår.
10. Höstdagjämningen: Omkullfallna siktstenar 1 respektive 0,90 m lång till soluppgången vid höstdagjämningen i öster sett, ifrån den övergripande observationsplatsen.
11. Solsymbol inhuggen: Omkullfallen sten med betydelsefull solsymbol och en skålgrop, 1,40 m lång.
12. Fallos: Lutande sten 1,60 m tillsammans med två runda stenar markerande väderstrecket norr. Stenen är sannolikt en Fallossymbol för fruktbarheten, dvs en manslem med symboliska testiklar.
13. Omkullfallen sten, 1,60 m lång, 9 skålgropar (sannolikt en offersten).
14. Omkullfallen sten, 2 m, 3 skålgropar.
15. Omkullfallen sten, 1,20 m lång.
16. Omkullfallen sten, 1,40 m hög.
17. Omkullfallen sten, 1,90 m lång, 2 skålgropar.

18. Omkullfallen sten, 2 m lång.
19. Lutande sten 1,20 m hög, 1 skålgrop.
20. Omkullfallen siktsten, 1,15 m lång.
21. Omkullfallen sten, 0,80 m lång.
22. Omkullfallen sten, 1 m.
23. Omkullfallen sten, 0,90 m.
24. Omkullfallen sten, 1 m lång.
25. Omkullfallen siktsten, sommarsolståndet, 1 m.
26. Omkullfallen sten, 1,30 m lång.
27. Omkullfallen sten, 1,10 m lång.
28. Omkullfallen sten, 1,60 m lång.
29. Omkullfallen sten, 0,90 m lång.
30. 2 omkullfallna siktstenar, 0,70 m långa.

Siktstenarna för solens upp- och nedgångar på kullarna öster och väster om solkalendern.

Öster

31. Solport: Omkullfallna siktstenar, 1,30 respektive 1,25 m långa.
32. Omkullfallen siktsten, 1,10 m lång.
33. Omkullfallen siktsten, 1,70 m lång.
34. Omkullfallen siktsten, 0,90 m lång.
35. Siktsten, 0,90 m lång.
36. Kullens toppsten: Omkullfallen siktsten, 1,40 m lång.
37. Omkullfallen siktsten, 1,10 m lång.

Väster

38. På kullens krön solport: Omkullfallna stenar, 1,60 m respektive 1,40 m långa med 3 skålgropar.

Tallarna i öster

För sandflyktens skull planterades på 1800-talet tallskog öster om Heimdalls stenar. Denna tallskog skymmer idag solens uppgång vid havshorisonten i öster.

Rapport från en geologisk bedömning av marken kring det astronomiska sten-observatoriet vid Vitemölle

Nils-Axel Mörner

Bob Lind hade bett mig besiktiga området runt det nyfunna, delvis begravda, astronomiska sten-observatoriet vid Vitemölle ur geologisk synpunkt. Besiktningen genomfördes den 11 november i samarbete med Lind.

Stenarna ligger i ett fossilt dynområde. De flesta stenar syner man bara överytan av och de tyckt vara "rotade" en bit ner i marken.

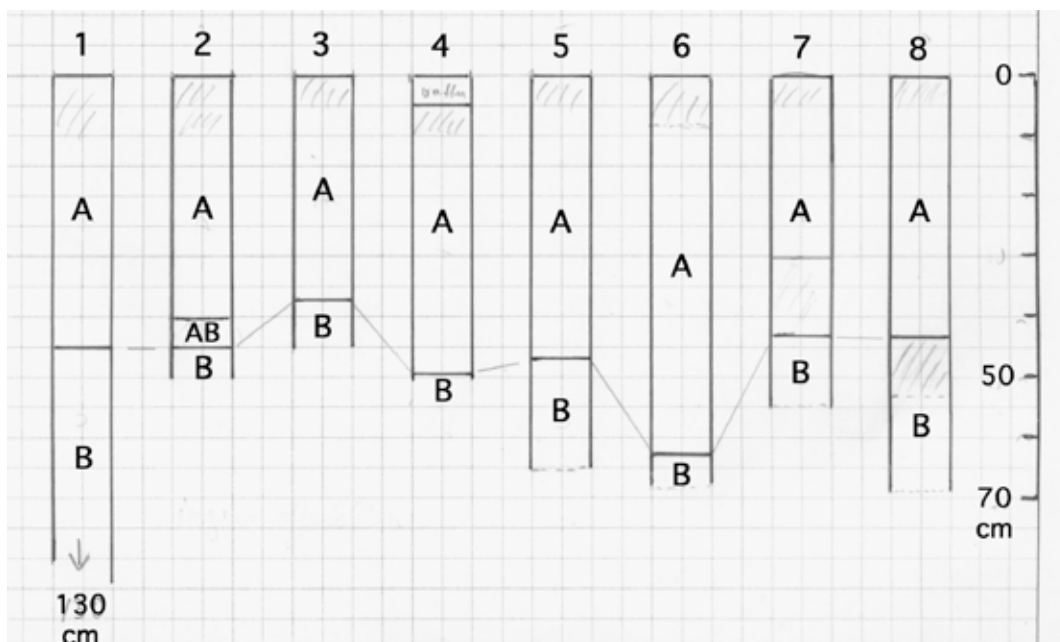
Anläggningen är imponerande och innehåller flera delar i noga geografiska positioner.

Strax söder om anläggningen finns en sänka som skulle kunna tänkas ha varit en liten sjö eller "offerkälla". I denna sänka gjordes 4 borrhågar; (1) i norr, (2) i centrum, (3) i NO och (4) i vattensamlingen i SV. I inget av dessa borrhål påträffades spår av sjösediment. Därmed kan man avskriva platsen som en permanent liten sjö (eller "offerkälla"). Vid regn och extra hög grundvattenyta kan temporära vattensamlingar ha bildats, vilka senare torkat ut. Överst förekommer 5-10 cm torvig humusjord. I borrhål 1 gick jag ner till 130 cm.

Övriga borrhål gjordes (5) i centrum av den mindre stencirkeln, (6) i kanten på den sten som finns i denna rings SO del, (7) mellan två siktstenar i NO, och (8) på krönet bland stenarna i NO. Vid Bh-6 grävde jag rent ner utmed stenkanten. Detta visar att stenen med överhäng ligger vält över lager B, som synes ha utgjort markyta då monumentet anlades.

I samtliga 8 borrhål ser man samma lagerföljden bestående av två delar (Fig. 1):

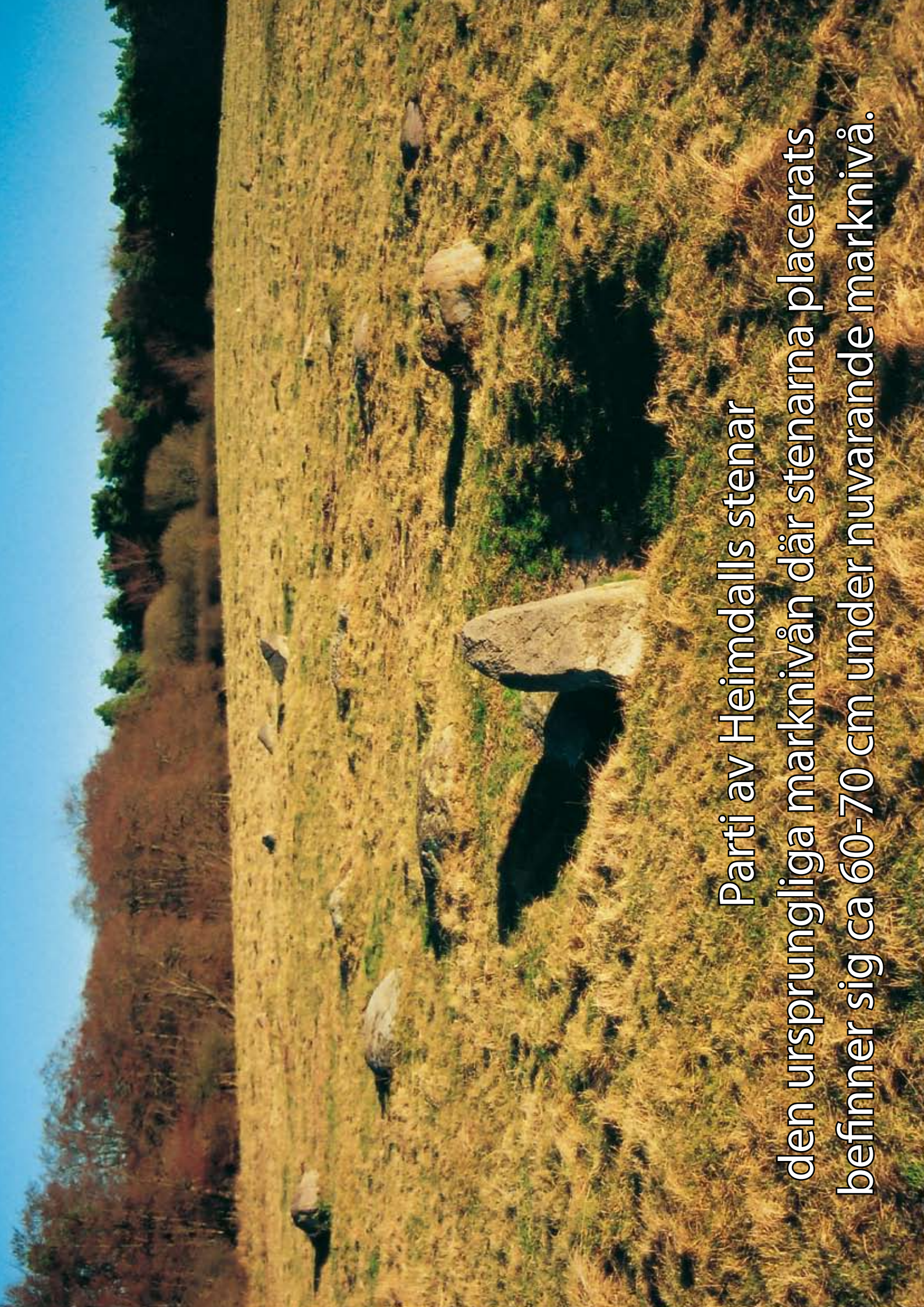
- A: 40-45 cm flygsand med ganska stark humus avsättning som avtar neråt. Detta lager representerar en översandning av flygsand med en senare utbildning av en ganska stark jordmånsprofil (humusavsättning) vilken måste representera en icke ringa tid.
- B: en underliggande gul mellansand, ofta rödvitträd och i Bh-8 med 10 cm humusjord. Detta lager synes vara den landyta på vilken monumentet anlades. I den blottade ytan i grävningen vid Bh-6 förekom enstaka små kolbitar.

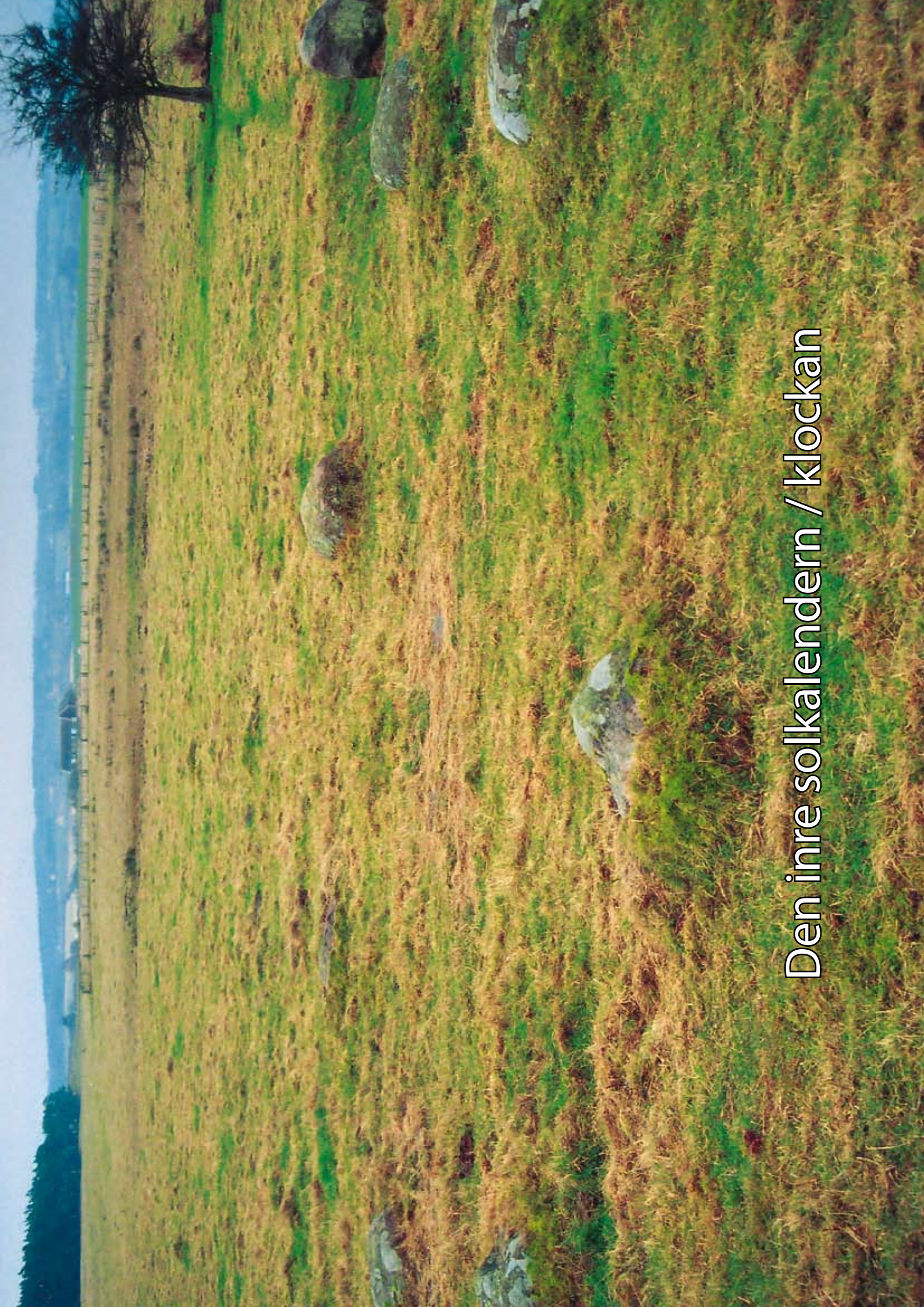
Vy från Heimdalls stenar,

ett landskap fullt av bronsåldershögar

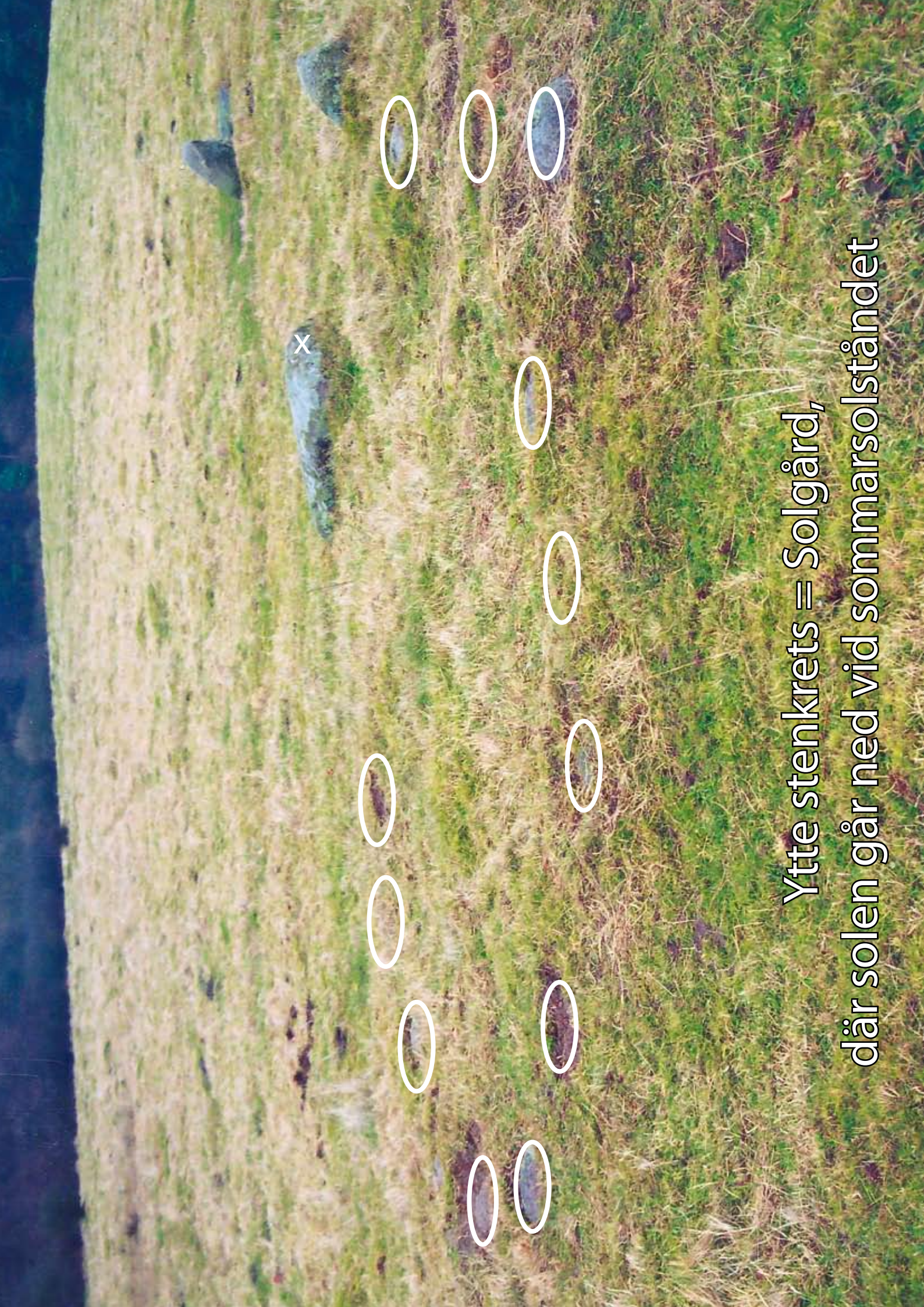

Parti av Heimdalls stenar
den ursprungliga marknivån där stenarna placerats
befinner sig ca 60-70 cm under nuvarande marknivå.

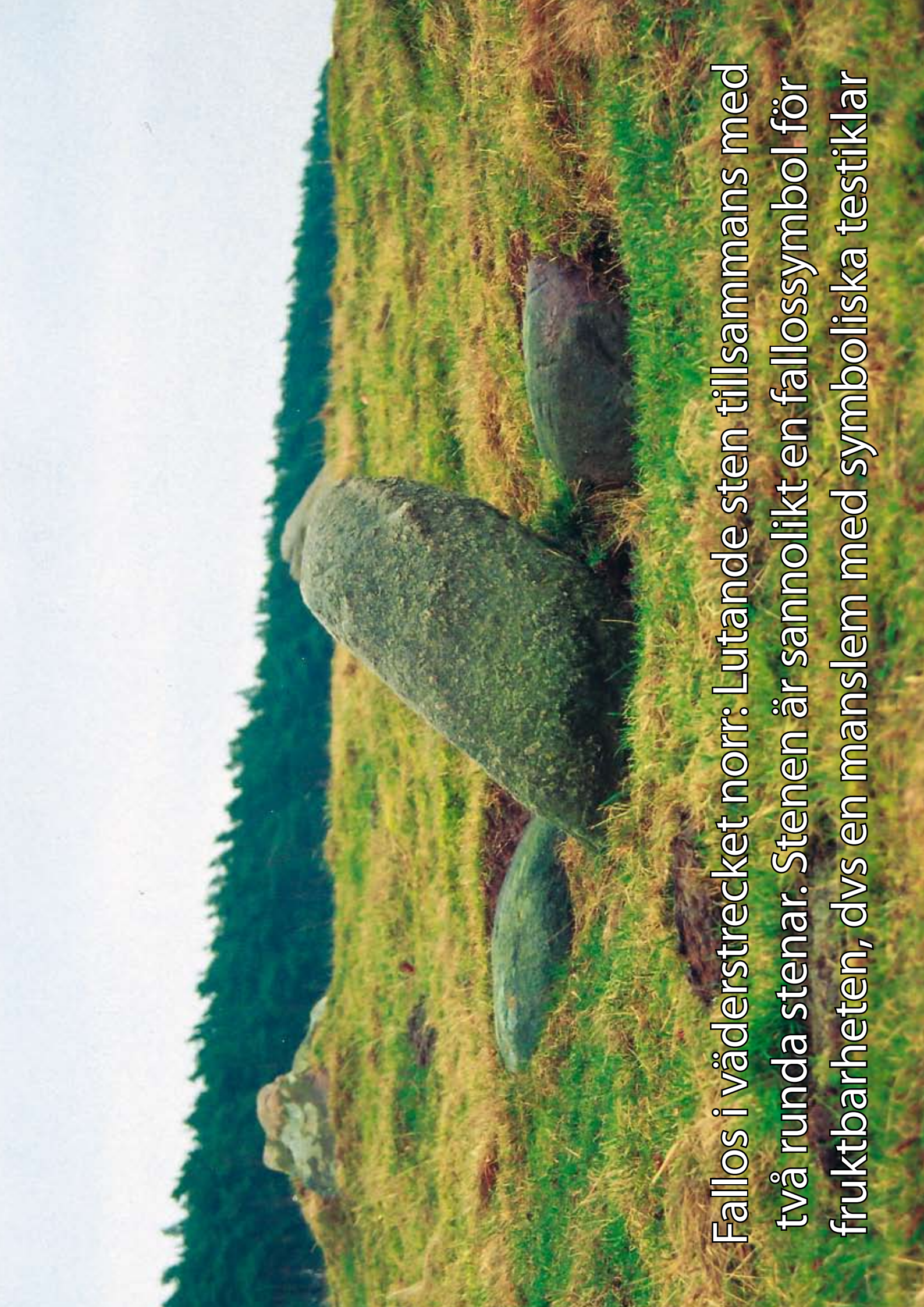
Den inre solkalendern / klockan

Ytte stenkrets = Solgård,
där solen går ned vid sommarsolståndet

Vackert formad pyramidliknande sten,
vars topp solen går upp över vid
sommarsolståndet.

Fallos i väderstreet norr: Lutande sten tillsammans med två runda stenar. Stenen är sannolikt en fallossymbol för fruktbarheten, dvs en manslem med symboliska testiklar

Sten med djup solsymbol och skålgrop

Den märkliga stenen med den stora inhuggningen där solen går upp intill vid tiden för vår- och höstdagjämningen.

Skålgropsstenar

Stenen med de 9 symboliska
skålgroparna, sannolikt en offersten.

Exempel på omkullfallna stenar

Solport

Exempel på omkullfallna stenar

Exempel på omkullfallna stenar

Undersökt klumpsten i den inre stencirkeln, ca 85 cm hög.

Mörners utgrävning intill den östra stenen i den inre stencirkeln. Stenen har ursprungligen placerats på en marknivå ca 70 cm under nuvarande markyta.

Borrhålsprov i den inre stencirkeln, lagerföljden består av två delar. 40-45 cm flygsand som avtar neråt. Underliggande gul mellansand består av humusjord. Detta lager visar på den landyta på vilken monumentet anlades.